

J e l e n t é s

a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya 1954.
évi munkájáról.

Az osztály munkája 1954-ben elsősorban a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat alapján tovább javult. Az ott lefektetett feladatok fokozatos végrehajtása egyrészről az 1954. évi közgyűlésen megválasztott új tagok bevonásával, másrészt az osztály munkáját elősegítő intézeti hálózatok kibővítésével vált lehetővé.

A növénytermesztés terén mutatkozó hiányosságok mielőbbi felszámolása szükségessé tette az Agrokémiai Intézetnek akadémiai intézettel való átminősítését. Ezáltal lehetővé vált a mezőgazdasági növénytermesztés alapvető kérdéseit tanulmányozó kutatások teljes összehangolása a talajtani és trágyázási kutatásokkal. Ugyan- csak ennek a munkának megjavítását célozza a soproni talajbiológiai laboratóriumnak leválasztása a vácra-tóti Botanikai Kutató Intézet-től. Az említett 3 intézet együttes munkája lehetőséget nyújt a növénytermesztési kérdések sokoldalú tanulmányozására.

A Genetikai Intézet /volt Agrobiológiai Intézet/ 1954-ben az V. osztály ellenőrzése alá került.

I. Az előző elnökségi ülés határozatainak végrehajtása.

- 1./ Az osztály felvette a kapcsolatot az Alkalmazott Matematikai Intézettel egyrészt az osztályhoz tartozó intézetek révén, másrészt a növény-nemesítési főbizottságon keresztül. Megtárgyalták a nemesítési kísérleteknél használandó matematikai statisztikai módszereket, a termésbecslésnél használandó számítási eljárásokat, továbbá a talaj vizáramlásának meghatározására alkalmas módszereket.
- 2./ Az osztályvezetőség megállapította az akadémiai témákat, első-sorban ezeknek adott célhitelt.
- 3./ Nem sikerült megfelelő kapcsolatot kiépítenünk a közgazdasági tudományok állandó bizottságával. Ettől függetlenül az osztály a mezőgazdasági, ökonomiai és üzemszervezési kérdések tanulmányozására fokozott gondot fordított. Az FM önálló mezőgazdasági ökonomiai és üzemszervezési intézetet létesített. A közgazdasági Tudományos Intézetben folyamatban van egy agrárközgazdasági osztály felállítása. A martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézetben lévő mezőgazdasági üzemszervezési csoport kibővítése folyamatban van.
- 4./ Az Elnökség 1954. június 29-én megtekintette a martonvásári Kutató Intézetet.

- 5./ Az osztályvezetőség a feltárt hibák alapján javaslatot dolgozott ki, amely az új kormányprogram megjelenése után meghatározta az osztály munkáját.
- 6./ A vegetatív hibridizálás kérdésével az V. osztály mellett működő genetikai szekció foglalkozott. A munkába teljes mértékben bekapcsolódott az osztályhoz tartozó nemesítési főbizottság /megvitatták az eddigi hazai eredményeket, tisztázták a vegetatív hibridizálás elvi kérdéseit/. A gyakorlatban mutatkozott eredményeket a helyszínen is ellenőrizték.
- 7./ Az osztály elkészítette a központi biológiai kutatótelep keretén belül felállítandó általános biológiai, botanikai és zoológiai kutató intézet perspektivikus tervét.
- 8./ A különböző tudományterületeken kiépítendő kapcsolatok elmélyítése céljából az osztály résztvett az V.VI. és VII. osztály tudományterületén létesített komplex bizottságok munkájában. /genetikai szekció, mezőgazdasági gépészeti, öntözési, élelmezéstudományi, rost, len és faipari, ~~kémiai, növényvédelem~~ közös bizottságai/.

Az osztály az elnökségi ülés határozatait tehát - a közgazdaságtudományi főbizottsággal való kapcsolatok kiépítése kivételével - végrehajtotta.

II. Az osztály szerepe a mezőgazdasági tudományok fejlesztésében.

1./ A mezőgazdasági tudományok terén elért fejlődés értékelése:

Az 1953. decemberi párt- és kormányhatározatból fontos feladatok hárulnak az osztályra. Eszerint osztályunknak a mezőgazdasági tudományos kutatómunka legfelsőbb irányítása mellett teljes erővel részt kell venni a haladó szovjet agronómia, ezen belül elsősorban a micsurini biológia tudományának széleskörű elterjesztéséért folyó harc irányításában, továbbá a mezőgazdasági termelés színvonalának emelése érdekében megoldásra váró legnehezebb feladatok /talajtermőképesség helyreállítása és fokozása, legfontosabb termesztési tájak agrotechnikai módszereinek kidolgozása, a gabonakérdés megoldása, az állattenyésztés nagyarányú fejlesztése és az ennek alapját képező takarmánybázis megteremtése, a mezőgazdaság korszerű gépesítése, stb./ megoldásának közvetlen irányításában.

A párt- és kormányhatározat megjelenése után javultak a mezőgazdasági kutatómunka feltételei /intézetek felszerelésének további bővítése, kísérleti gazdaságok beruházásainak megnövekedése, kutatói színvonal javulása, stb./

Az 1954. évi eredmények közül elsősorban az alábbiak emelendők ki:

A növénytermesztés területén kiemelkedik a Kreybig Lajos és Kemenes Ernő vezetésével folyó munka, amelynek célja a talajművelésben megnyilvánuló sematizmus mielőbbi felszámolása.

A Malcev-féle talajművelési rendszer megismerése után növénytermesztési kutatóink előtt beigazolódott a nyári mélyművelés sematikus alkalmazásának helytelensége.

Az 1954. évi kísérletek igazolták Egerszegi Sándor új homokjavítási /aljtrágyázási/ módszerének helyességét.

A növénynemesítési munka eredményeit mutatja az 1954-ben törzsnevezést, illetve előzetesen elismerést nyert új 19 fajta. Közülük különösen kiemelkedik értékével a kompolti B 7-es heterózis kenderfajta, amely 20 %-kal több kórót és 20-25 %-kal több rostot ad az eddig nálunk termesztett legjobb kenderfajtáknál.

Nagyon jól szerepeltek az országos kísérletekben az új hibrid cukorrépa-fajták, amelyek úgy levéltermésben, mint cukorhozamban felülmúlták az eddigi legjobb hazai és külföldi fajtákat.

Értékes adatokat kaptak a mezőgazdaság szocialista szektorának továbbfejlesztési kérdéseivel foglalkozó üzemszervező szakembereink a martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézet üzemszervezési csoportja által 100 tsz-ben végzett üzemi statisztikai adatfelvételekből.

Sok vonatkozásban tisztázódott a háztáji gazdaságok problémája is az üzemszervezési főbizottság által Erdei Ferenc írásnyitásával rendezett "A háztáji gazdaságok kérdései" c. vitasorán. A mezőgazdasági üzemszervezési kutatómunka javításához nagymértékben hozzájárult Rákosi elvtársnak a pártkongresszuson tartott beszámolója, amelyben foglalkozott többek között a közgazdasági tudományok elmaradott helyzetével.

A botanikusok által kidolgozott új termőhely térképezési módszerek segítségével lehetővé válik a mezőgazdasági növénytermesztés és erdészeti telepítés szélesebb tudományos alapokra való helyezése.

A növényvédelmi kutatásokkal foglalkozó szakemberek több új hatásos növényvédőszer készítették /szerves higanytartalmu Higosan, mikrokristályos DDT, DNDB rézgálicpótlószer stb./.

A kertészeti kutatások terén tisztázták az öntözéses zöldségtermesztés legfontosabb /öntözési időpont, vizadagok nagysága, öntözési mód stb./ kérdéseit.

A hazai tölgyesek hernyó kártevőivel kapcsolatos vizsgálatokkal a parazitáltság megállapítására kvantitatív módszert dolgoztak ki, mely prognózisszerű következtetésekre ad lehetőséget: Megkezdődtek a magyar állatvilág kézikönyvének munkálatai.

Az állatorvostudományok területén elért eredmények közül nagy jelentőségű Mócsy akadémikus által előállított juhruhosság elleni gyógyszer, amelynek segítségével évenként többmillió értékkel növelhető a gyapjuhozam.

Az állattenyésztés területén nagymértékben hozzájárult a tenyésztés színvonalának emeléséhez a szarvasmarhatenyésztés egyes kérdéseinek /alkattani hatások a tejhozamra, természet szerű állattartás, tejtermelés fokozó eljárások stb./ tisztázása.

Az állattenyésztés fejlesztésének alapját képező takarmánybázis kiszélesítéséhez nagymértékben hozzájárul a Kunffy-Lomb-Tangl által kidolgozott légáramoltatásos új szénaszárítási módszer.

Az osztály előző jelentésében megállapítottuk, hogy a mezőgazdasági tudományok területén a legelmaradottabbak: a növénytermesztés, üzemszervezés és a mezőgazdasági gépesítés. Az elmúlt év során az elmaradott területek közül legnagyobb arányú fejlődést mutatott a mezőgazdasági üzemszervezés. Az üzemszervezési és ökonomiai főbizottság és a martonvásári intézetben dolgozó üzemszervezési csoport Erdei Ferenc levelező tag irányítása mellett az elmúlt év során sokat dolgozott az elmaradás behozása érdekében. A 100 tsz-ben végzett részletes statisztikai adatfelvételezés komoly segítséget nyújtott kormányzatunknak a mezőgazdaság szocialista szektorának továbbfejlesztéséhez.

A növénytermesztés tudományos színvonala is javult. A fejlődést itt elsősorban az új tájintézetek létesítése, a martonvásári Mezőgazdasági Növénytermesztési és az Agrokémiai Intézet közös kutatási tervének kidolgozása, továbbá a növény-nemesítőknek egyre nagyobb arányú bekapcsolása, az agrotechnikai módszerek kidolgozása mutatja. A növénytermesztés terén megnyilvánuló sematizmus mielőbbi felszámolása céljából 1954. őszén az ország legfontosabb termőterületein megindultak a Malcev-féle talajművelési eljárás hazai használhatóságának megállapítására irányuló kísérletek.

Nem sikerült lényeges javulást elérnünk az elmúlt évben sem a mezőgazdasági gépesítés terén. Oka, hogy nem rendelkezünk olyan kutatókkal, akik megfelelően tudnának az itt jelentkező tudományos és gyakorlati kérdésekkel foglalkozni.

A micsurini biológia elterjesztésért folytatott harcban az elmúlt év folyamán bizonyos stagnálás mutatkozott. Kutatóink ugyan élénk érdeklődéssel követték a Szovjetunióban folyó biológiai vita fejleményeit, a maguk részéről azonban tartózkodtak minden állásfoglalástól. Helytelen volna azonban ebből azt következtetést levonni, hogy e téren az előző évben semmiféle eredményt nem értünk el, mert legfejlettebb kutatóink szorgalmasan folytatták a fontosabb kulturnövények egyedfejlődési vizsgálatait, vizsgálták a növények átalakulását megváltoztatott életkörülmények között, kiszélesítették a távoli alakok hibridizálását, a szelektivitás felhasználási lehetőségeit, a vegetatív hatás kiaknázására irányuló embrium transzplantációs kísérletek mind azt bizonyítják, hogy a micsurini biológia elvi kérdéseit jól ismerő kutatóink rendszeresen felhasználják a

micsurini biológia értékes utmutatásait.

Nagymértékben erősítik a micsurini biológia álláspontjának helyességét a cukorrépa nemesítésben elért legújabb eredmények, amelyeket poliploid alapanyag irányított nevelésével értek el.

Jelentős eredménynek számít a tudomány és gyakorlat kapcsolatainak szorosabbra fűzése terén az is, hogy a szovjet gyakorlat alapján nemesítőink egyre tevékenyebben vesznek részt a vetőmagtermesztés munkájában is. Mindez csak úgy vált lehetségessé, hogy nemesítőink felismerték azt, hogy az új fajták jobb termőképességének realizálása csak a vetőmagtermesztésben való tevékeny részvétel által lehetséges.

Nagyobb gondot fordítottunk az elmúlt évben a mezőgazdasági tudományos kutatás területén is a haladó hagyományok ápolására. Nagyváti János munkásságát méltató cikksorozat, Grábner Emil: Mezőgazdasági növénytermesztés c. könyvének újabb kiadása, Sigmond Elek emlékgyűjtés rendezése az Agrokémiai Kutató Intézetben.

A felsorolt eredmények ellenére meg kell állapítani, hogy az elmúlt évek során nem tudtunk átütő eredményt elérni e téren. Ennek oka egyrészt, hogy nem fordítottunk kellő gondot a morganisták és micsurinisták között folyó ideológiai harcra. Nem gondoskodtunk eléggé a fajkeletkezés körül kialakult szovjet vita ismertetéséről és ezzel lehetőséget adtunk az ellenséges nézetek nagyobbarányu elburjánzására. Bár az Orvosi Dokumentációs Központ közölte a lefolytatott vita cikksorozatát. Hiba volt részünkről, hogy nem használtuk fel kellően a micsurini biológia igazának bizonyítására a hazai eredményeket és azokat az ellentmondásokat, amelyek a morganista genetika fejlődésében újabban megfigyelhetők.

Nehezíti a micsurini módszerek elterjedését az is, hogy genetikusaink és nemesítőink egy része még nem sajátította el kellő alaposan a micsurini biológia módszereit s így azok mechanikus alkalmazása következtében több esetben nem érték el a kívánt eredményt /a fajtán belüli keresztezésnél mutatkozó eredménytelenség, fajtaheterózis kukorica esetében az F_2 , F_3 felhasználásának problémája, pótbeporzás terén mutatkozó eredménytelenség, az egyes növények honosításával kapcsolatban felállított túlzott igények stb./

A Központi Vezetőség legutóbbi /1955. március 2-4-i/ határozatának ama megállapítása, hogy minden előre haladásunk fő akadálya a jelenlegi helyzetben a megnövekedett jobboldali veszély képezi, a mezőgazdasági tudományok területén is fennáll. Ennek felszámolására kell az elkövetkezendő időszakban a legnagyobb gondot fordítanunk. A kozmopolita veszély megnyilvánulása legtöbbször a morganista és a haladó szovjet agrobiológia összebékítésében nyilvánul meg. Gyakrabban hallani olyan megállapításokat, hogy a morganista genetika ma már sok vonatkozásban közelebb jutott a micsurini biológiához és így nincs

komolyabb akadálya annak - hogy a két - teljesen ellentétes világnézeten alapuló - irányzat közös nevezőre jöjjön. Ez a jelenség azt is megmutatja, hogy az utóbbi időben elmosódott a tudomány pártosságának kidomborítása, a tudományterületen folyó harcban. Nem fordítottunk kellő gondot megfelelő, a tudomány elvi kérdéseivel foglalkozó cikkek megírására, valamint ilyen természetű viták rendezésére.

Az említett hiányosságok eredményes felvázolása céljából nagyobb gondot kell fordítanunk a fiatal kutatóknak - elsősorban a Szovjetunióban végzett aspiránsoknak - fokozottabb aktivizálására. Segítségükkel lehetővé válik éppen a legfontosabb elvi ideológiai kérdések körül folyó harc eredményességének megjavítása. /genetika, nemesítés, talajtan, növénytermesztés, üzemszervezés, ökonomia stb./

2./ Az osztály tudományos befolyásának további növekedése a mezőgazdasági tudományok területén.

Az osztály irányító szerepe a mezőgazdasági tudományok területén az elmúlt évben tovább szélesedett. Nagymértékben hozzájárult az osztály irányító munkájának megerősítéséhez az 1954-ben választott új tagok bekapcsolódása, továbbá, hogy a Földművelésügyi Minisztérium tudományos tanácsában az osztálytagok jelentékeny része tevékeny részt vesz és ezen keresztül bőséges lehetőség nyílik az osztály tudománypolitikai irányító munkájának kiterjesztésére.

Tevékeny részt vett osztályunk az elmúlt évben a mezőgazdasági kutatás racionalizálási javaslatainak kidolgozásában. Javaslatainkat a Földművelésügyi Minisztérium teljes mértékben figyelembe vette,

A második ötéves tudományos terv készítése megadja a lehetőséget arra, hogy az osztály irányító munkája a tudományos tervezésben is teljes mértékben érvényesüljön.

Örvendetesen szaporodott a külföldi meghívások száma, az osztály tagjai számos nemzetközi kongresszuson eredményesen vettek részt.

Az egyes mezőgazdasági tudományágak területei közül mindegyike nem sikerült még megfelelően az irányító munkát az osztálynak kézbevenni a mezőgazdasági gépesítés, és bizonyos mértékben a növényegészségügy és a növénytermesztés területén.

A mezőgazdasági tudomány fejlesztése, a gyakorlat segítése terén végzett munkák eredményét az alábbiakban mutatjuk be:

a./ Felolvasó és vitaülések.

Az elmúlt év során két kongresszust /takarmányozási kongresszus 10 előadással, meteorológiai kongresszus 17 előadással/, 10 felolvasó ülést, 19 vitaülést és ankétot, egy

vidéki akadémiai napot /4 előadással/ tartottunk. Ezekon kívül az 1954. évi nagygyűlésen a központi előadások között a mezőgazdasági tudományos kérdésekkel foglalkozott; az osztályülésen négy előadás foglalkozott a mezőgazdasági tudomány legfontosabb kérdéseivel.

Rendezvényeink legtöbbje elérte célját. Sikerült a mezőgazdasági természetés számára legtöbb esetben komoly segítséget nyújtani.

Felolvasó üléseink közül kiemelkedett: Az őszi buza agrotechnikai rendszerének kiértékelése, a termésszerkezet analízise alapján.

Az ankétek és vitaülések közül a vetőmagtermesztési ankét alkalmazásával megállapítottuk a legfontosabb mezőgazdasági növények /gabonafélék, kukorica, lucerna, burgonya, kender/ vetőmagszaporítása terén mutatkozó hiányosságok megszüntetésének módjait. Határozati javaslatokat eljuttattuk az illetékes kormányzati szerveknek. A buzaankét során sikerült a buza termesztésének és nemesítésének több vitás kérdését tisztázni. Az ankét előadásai szakkörökben komoly visszhangot keltettek és nagymértékben hozzájárultak a búzával kapcsolatos tudományos kutatómunka további elmélyítéséhez.

A szarvasmarhatenyésztés időszakos problémáival foglalkozó vitaülés meghatározta a törzskönyvezés további tökéletesítésének, a szaporítás, valamint a tejelés fokozásának újabb módszereit. A felvetett kérdések mind a párt és kormányhatározat sikeresebb megvalósítását szolgálták. "A mező- és erdőgazdasági növényföldrajzi és termőhelyi térképezés állása és feladatai" c. rendezvényünk a növénytermesztés és erdőgazdaságfejlesztéséhez nyújtott segítséget.

Rendezvényeink között voltak kevésbé sikerültek is. Legrosszabbnak tekinthető az 1954. januárjában megrendezett gyógynövény-ankét, amely sem elméleti, sem gyakorlati vonatkozásban nem adott komoly eredményt.

b./ Könyv- és folyóiratkiadás.

1954-ben összesen 6 könyv jelent meg az osztály kiadásában. Közülük kettő hazai szerzőtől /Andreánszky: Ösnövénytan, Fehér D.: Talajbiológia/, 4 szovjet fordítás: Liszenko: A növények szakaszos fejlődése, Micsurin válogatott művei, Milovanov: Gazdasági állatok szaporodásbiológiája, Ljascsenko: Előadások a micsurini biológia köréből /rotaprint/. Fehér Dániel talajbiológiája nemcsak hazai, de nemzetközi vonatkozásban is komoly eseménye volt a talajbiológiának. A könyv, amely összefoglaló munkája az egész világ talajbiológiai irodalmának, részletes összefoglalást nyújt a talajbiológiai tudományok jelenlegi helyzetéről. Az osztály irányító befolyását a könyvkiadásra nagy mértékben megnehezíti a jelenlegi könyvkiadási rendszer, amely nem nyújt kellő áttekintést a könyvkiadás menetéről és így legtöbbször

csak késve értesülünk a könyvkiadási munkatervben bekövetkezett változásokról. A könyvkiadási tervünkben szereplő nagyobb munkák /A magyar állatvilág kézikönyve, Magyarország kulturflórája/ kiadása szükségessé teszi az eddignél nagyobb mennyiségű papirkeret biztosítását az osztály részére. Papir hiánya miatt nem tudták eddig az osztályhoz tartozó intézetek sem rendszeresen kiadni évkönyveiket. Nehezíti az akadémiai könyvkiadás helyzetét a szerződéskötések körülő nehézkesség is.

Az Osztályközlemények-ből 14 füzet jelent meg. Ezekben a füzetekben 3 kongresszus anyagát is közöltük.

Az Acta Agronomica-ból 4 füzet, A.Botanica és Zoologica-ból 2-2 füzet, A.Veterinaria-ból pedig 4 füzet jelent meg.

c./ A tudományos káderutánpótlás irányítása.

Aspiránsképzés. Az osztály tudományterületén jelenleg 99 hazai és 17 szovjet aspiráns tanul. Az aspiránsok többsége komolyan végzi tanulmányait. Nem sikerült eddig kellő eredményt elérni a levelező aspiránsok képzésében. E téren nagyon megnehezíti a munkát az a körülmény, hogy a levelező aspiránsok túlnyomó többsége olyan munkakörben dolgozik, amely mellett nem tud elegendő időt szakítani aspiránsi tanulmányai folytatásához.

Az osztály tudományterületén 1954-ben 8 doktori és 17 kandidátusi disszertáció megvédésére került sor. Az eddigi disszertációs vitákból az a tanulság vonható le, hogy a jövőben az idősebb opponensek mellett fokozottabb mértékben be kell vonni a fiatal kutatókat is a disszertációk megvitatásába.

Helyesnek látszik továbbá, hogy a jövőben a főbizottságok is még többet foglalkozzanak az aspiránsképzés ellenőrzésével. A főbizottságok részéről elsősorban a témaválasztás és a rövidített aspiranturára készített dolgozatok ellenőrzésében kell nagyobb segítséget nyújtani. Nagyobb gondot kell fordítani a jövőben az elmaradottabb tudományterületek aspiránsképzésének felkarolására is.

Fiatalabb kutatókkal való foglalkozás. Általánosságban az elmúlt évben is még vontatott volt a tudományos középkaderek bevonása a tudománypolitikai és szervezési munkába. Hátráltatja fiatal kutatóink fejlődését az is, hogy kutatásaikhoz több esetben nem kaptak kellő irányítást, ezenkívül sok esetben nem biztosítottunk kellő anyagi támogatást sem részükre. Különösen a termelőüzemekben dolgozóknál érezhető ez a kedvezőtlen hatás. A közelmúlt időkig elhanyagolta osztályvezetésünk a Szovjetunióból hazajött kandidátusokkal való rendszeres foglalkozást. E téren csak a közelmúltban változott meg a helyzet. Ujabbban egyrészt a főbizottságok munkájába való bekapcsolása, másrészt a kutatómunka segítését célzó célhitelek nyújtásával segítettünk ezen a hiányosságon.

Sok oldalról ismétlődő panasz, hogy vezető kutatóink, de különösen a középkáderek nem kapnak lehetőséget külföldi tanulmányutakra.

d./ A kutatóintézetek munkája.

1./ Mezőgazdasági Kutató Intézet. A Mezőgazdasági Kutató Intézet főfeladatát képezte - a párt- és kormányhatározat alapján - a talaj termőerejének fokozására alkalmas módszerek kidolgozása gabonafélék, különösen a buza és árpa, valamint takarmánynövények nemesítése; s a velük összefüggő biológiai és genetikai kutatások. 1954-ben az Intézet és a Kísérleti Gazdaság vezetése megszilárdult. Nem sikerült biztosítani a kísérleti gazdaság elmáradottságának megszüntetéséhez szükséges beruházási keretet.

Az intézet eredményei közül elsősorban említendők meg az új tavaszi árpafajták, melyekből 1954-ben mintegy 200.000 kat. hold került elvetésre. Megkezdődött a maratonvásári 5-ös hibrid-kukoricánk - mely az ország legjobb kukorica fajtája - nagyüzemi méretekben történő elszaporítása is és 1957-ben előreláthatólag 100.000 kat. holdon lesz termesztendő. Az ipari növények közül az őszi és tavaszi Concurent rostlen keresztezéséből előállított új lenfajta az országos fajtakísérletekben kiválóan szerepelt.

Az elméleti kutatások eredményeiből kiemelkedik a - szovjet példa nyomán előállított - első buza x tarackbuzahibrid, amely mint új nemesítési alapanyag buzanemesítőink részére nagyjelentőségű. A továbbfejlesztés legnagyobb akadálya, hogy a genetikai osztály nem kapta meg a megfelelő kibővítést 1954-ben. E miatt a mezőgazdasági genetikai kutatások továbbfejlesztése egyelőre lehetetlen.

2./ Botanikai Kutató Intézet.

Főfeladata a környezeti tényezők hatásának tanulmányozása természet és vadontermő növényeink életfolyamataira. Ezen belül legfontosabb feladatok a magyar kultúrflóra egyes növényeinek feldolgozása, szántóföldi gyomnövények és az ellenük való védekezés problémáinak vizsgálatára, Magyarország növényföldrajzi térképezésének folytatólagos munkálatai.

1954-ben elkészült a Magyarország kultúrflórája c. mű 4 modellnövényének leírása /kukorica, paprika, osomásebir, baltacim/. Feldolgozásra került különböző szántóföldi kultúrák gyomnövényzete több összefüggés feltárással. Mintegy 4200 fajból álló törzsfajlódási növényrendszer kiépítésével komoly lépést tett az intézet egy korszerű botanikus kert létesítésére.

A kutatómunka legnagyobb akadálya volt a meg nem felelő intézetvezetés, amely csak az év végén oldódott meg. Komoly nehézségeket okozott az amugyis kislétszámú intézetnek az év folyamán bekövetkezett többszöri létszámcsökkenése, mely különösen segéderői vonalon mutatkozott hátrányosan.

- 3./ Állategészségügyi Kutató Intézet. Az intézetnek az év folyamán a brucellózis elleni védekezés továbbfejlesztése, a fiatal állatok felnevelési betegségei elleni védekezés, a parazitás betegségek elleni védekezési eljárások képezték feladatát.

Megoldott a brucellózis elleni védekezés területén több olyan feladatot /új allergének készítésével, a hüvelyváladék szerológiai vizsgálatok értékelésével, a brucellás fertőzöttséget jelző agglutinációs titer megállapításával/ melyek a gyakorlati diagnosztizálásban jól felhasználhatók. A felnevelési betegségek elleni védekezés területén gyakorlati szempontból jelentős megállapításokat tett, az A-vitaminhiány fontos szerepe, az újszülött borjak gyomor- és bélgyulladásának oktanában és a vizibaromfiak tojásának rossz kelését előidéző okok feltárásában. Parazitás betegségek elleni védekezés területén eredményeket értek el a nyul coccidiosisát kórtanának kimélyítésében e betegség elleni újszerű gyógykezelési eljárás kidolgozásával, továbbá a hazai lóbabensiosist közvetítő kullancsok biológiájának felderítésével. A külföldi szakkörök figyelmét is magára vonta a tüdőférgességre vonatkozó egyes részletkérdések tisztázásával.

Az eredményes kutatómunka egyik legnagyobb hiányossága az volt, hogy a kísérleti állatok elhelyezése az átalakítási munkálatok elhúzódása miatt nem volt lehetséges, valamint a gyakorlattal való kapcsolat eredményes kiépítését gátolta a közlekedési eszköz /autó/ hiánya.

Jó munkát végzett az intézet tudományos tanácsa az intézet munkájának irányításában.

- 4./ Talajbiológiai Laboratórium. A laboratórium tevékenyen bekapcsolódott a különféle talajművelési, agrotechnikai, trágyázási rendszereknek, a talajlakó mikroszervezetek életműködésére gyakorolt hatásainak vizsgálatába.

Megállapították a különböző vetésforgók hatását a nitrogénköti és cellulozbontó baktériumok szaporodására. Továbbá tisztázták a talaj-élőlények mennyiségi és minőségi változásának okait az új homokjavítási rendszer alkalmazásánál.

Számottevő részeredményeket értek el a talajlakó sugárgombák antibiotikus vizsgálata, a talajlakó baktériumok aktivitásának gyors meghatározása, valamint az eddig nem == a malacnevelést hátráltató tényezők megállapításában.

rádióaktívnak ismert elemek sugárzó energiájának a csirázó növényekre gyakorolt hatása terén.

IV. AZ osztály előtt álló főbb feladatok.

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat sikeres végrehajtása érdekében az osztály munkáját úgy kell irányítani, hogy a legfontosabb termelési feladatok megoldásához elsősorban a növénytermesztés, az állattenyésztés és a mezőgazdasági gépesítés területén sokirányú tudományos segítséget nyújtson.

A legfontosabb feladataink:

a./ A tudomány fejlesztése szempontjából fontos elméleti témák mellett biztosítani kell a mezőgazdaság fejlesztését közvetlenül szolgáló kérdések megvitatását.

b./ Széleskörű elvi harcot kell folytatni minden idealista, helytelen elmélet ellen és elő kell segíteni a dialektikus materializmus módszerének érvényesítését a mezőgazdasági tudomány területén.

c./ A második ötéves tudományos terv részletes kidolgozása.

d./ A növénytermesztési kutatás homlokterében a termőerő fokozása, talajvédelem, talajművelés, trágyázás, vetésforgó, talajadottságok szerinti megoldása, fontosabb termelési tájak komplex növénytermesztési módszereinek kidolgozása, ezen belül elsősorban kenyérgabonafélék, kukorica, burgonya, takarmánynövények termelési problémáinak megoldása, valamint a szélsőséges és kevésbé hasznosítható talajok/futóhomok, lápok, szikek/ agronomiai problémái álljanak.

e./ Gépesítési feladatok közül legfontosabbak a gabona és takarmánynövények betakarításának, valamint a legérhesebb állattenyésztési munkák gépesítése, valamint a legfontosabb traktortípusok és azok munkagépeinek kialakítása.

f./ Állattenyésztési kutatómunka területén a termelés fokozására alkalmas felnevelési, takarmányozási és tartási módszerek kidolgozása, a jellegzetesebb tájegységek adottságai között.

g./ Haladó mezőgazdasági termelési és tudományos hagyományaink feltárása, feldolgozása; a régebbi termelési és tudományos módszerek és eredmények tudományos felülvizsgálata és értékelése, mindezek alapján felhasználásuk a mezőgazdaság fejlesztésében.

V. Határozati javaslatok.

1./ A tudományos munka ideológiai alapjának megszilárdítása érdekében a Genetikai Bizottság és a Növénynemesítési Főbizottság szervezzen vitaulést a micsurini biológia jelenlegi helyzetéről, összekapcsolva a hazai kutatások terén elért eredményekkel és tapasztalatokkal, s egyben dolgozza ki az elméleti biológiai és nemesítési munka jövőbeni irányelveit.

2./ A martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézet genetikai kutatásának fejlesztésére minden támogatást meg kell adni, s ennek érdekében a szükséges beruházást s a már korábban elhatározott személyi átcsoportosítást még ez évben biztosítani kell.

3./ Az Országos Természettudományi Múzeumhoz tartozó Növénytár kutatórészlegét tudományos gyűjteményeivel együtt az Akadémiának kell átvennie és egyesíteni kell a vácrátóti Botanikai Kutató Intézettel, s ennek megfelelően kell kialakítani a leendő intézet szervezeti felépítését.

4./ Biztosítani kell, hogy a mezőgazdasági tudományok területén most létesülő - egyelőre első - izotóplaboratórium az Agrokémiai Kutató Intézet keretében a Központi Fizikai Kutató Intézet és a Genetikai Kutató Intézet munkalehetőségének figyelembevételével az Osztály ellenőrzése alá tartozzék és 1956-tól kezdve az izotóp kutatás teljes anyagi támogatása és fejlesztése az Akadémia feladatát képezze.

5./ Elő kell segíteni a kutatás nemzetközi kapcsolatainak elmélyítését, törekedni kell a hazai és külföldi kutatók személyes érintkezésének kiszélesítésére, növelve a meghívásokat és a kutató személyek és utazások számát.

6./ Az osztályhoz tartozó intézetek tudományos eredményeinek /Évkönyv/ közzétételére biztosítani kell a megfelelő papírkapacitást és nyomdai kapacitást /45 iv, cca 400 kg/.

7./ Tekintettel az osztálynak nagyszámú vidéki tudományos intézménnyel való kapcsolatából adódó helyzetre, biztosítani kell havi 3.000 km gépkocsi kapacitást, amely tudományos tudományszervezési és irányító munkájához az osztálynak álljon rendelkezésére.

Budapest, 1955. március 16.

Somos András s.k.
osztálytitkár.